

Otydlig och onödig kontantbegränsningsregel straffar företagare vid aktiebyten

Sammanfattning

En delägare i ett IT-företag, som inte klassades som fåmansbolag, fick vid försäljningen av sitt företag ersättning dels i kontanta medel och dels i aktier i det uppköpande bolaget. Normalt beviljar skattemyndigheten uppskov med skatten på aktierna vid aktiebyten. Enligt skattemyndighetens kontantprincip skall beskattning ske det år inkomsten varit tillgänglig.

Då kontantersättningen översteg tio procent av aktiernas nominella värde beviljades inte uppskov med beskattningen. Detta enligt den så kallade kontantbegränsningsregeln.

Alternativet hade varit en annan formulering i avtalet mellan de två bolagen, där kontantersättning och aktielikvid tydligt avgränsas från varandra. En färsk Regeringsrättsdom konstaterar nämligen att lagstiftningen är otydlig. En företagare som kan den enkla metoden att kringgå kontantbegränsningsregeln får uppskov med aktiebeskattningen, medan den företagare som inte känner till metoden att kringgå regeln tvingas att skatta för aktierna, trots att han inte realiserat dem. Därför anser Företagarombudsmannen att kontantbegränsningsregeln bör avskaffas.

Fallet

Fredrik Grünwald var tidigare delägare i ett onoterat IT-företag. Vid försäljning av företaget till likaledes onoterade Bredbandsbolaget AB skrevs avtal om villkoren för överlåtelsen. Av villkoren framgick att Grünwald skulle få en del av likviden i kontanta medel och en del i Bredbandsbolagets aktier genom aktiebyte. Antalet erhållna aktier uppgick till 600 000 st.

Aktiernas nominella värde hade av avtalsparterna satts till ett öre styck. Som skatteunderlag för aktierna gjorde skattemyndigheten en beräkning av aktiernas marknadsvärde den aktuella dagen för affären mellan de två bolagen.

Lagen om uppskov med beskattning vid andelsbyten stadgar att uppskov med beskattning av aktieandelen endast får ske om kontantersättningen är mindre än tio procent av aktieandelens nominella värde. Är kontantersättningen högre än tio procent av aktieandelens nominella värde som säljaren erhåller av det uppköpande företaget får inte skatten skjutas upp. I Grünwalds fall fick den maximala kontantersättningen uppgå till 600 kr för att uppskov skulle lämnas. Kronan därefter kom att utlösa en marginalbeskattning om drygt 3 000 000 kronor.

Den 12 mars 2002 meddelade emellertid Regeringsrätten dom i ett mål i ett mycket snarlikt ärende (nr 2373-2001). Parterna hade i detta fall en annan avtalsformulering än i avtalet mellan Grünewalds bolag och Bredbandsbolaget, men transaktionen var densamma. I domen skriver Regeringsrätten att "ett avgränsat andelsbyte på så sätt att överlåtna andelar bytts mot andelar i det köpande bolaget och den andra hälften avyttrats mot kontant betalning har inte ansetts utgöra hinder mot uppskov avseende de andelar som bytts".

Frågan om att få uppskov enligt andelsbyteslagen utan hinder av kontantbegränsningsregeln har genom Regeringsrättens dom reducerats till en semantisk balansgång vid avtalsskrivandet. Om avtalet stadgar att kontantersättningen är en tilläggslikvid, utlöser denna en omedelbar beskattning – betraktas den kontanta ersättningen som en separat andel, utlöser den inte omedelbar beskattning. Regeringsrätten skriver: "Skäl kan anföras för såväl den ena som den andra tolkningen. Bland annat kan de uttalanden som finns till förarbetena till bestämmelsen synas motsägelsefulla."

Lagstiftningen har blivit en minering, vilken alla förväntas känna till hur den skall kringgåas. Den har sitt ursprung i ett EU-direktiv som tolkats oförsvarligt strikt.

Företagarombudsmannens bedömning

Företagarombudsmannen är en privat grupp som inom ramen för Stiftelsen Den Nya Välfärden verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige.

– Kontantbegränsningsregeln är märklig och fyller inget syfte, säger Företagarombudsmannen. Den ställer till orättfärdiga problem för den som inte vet hur man skall hantera den.

– Den som har kunskap om kontantbegränsningsregeln kan undvika denna genom en enkel avtalsformulering. Detta gör att regeln slår godtyckligt, säger Företagarombudsmannen. Därför bör den avskaffas.

Enligt 1 § lagen (1998:1601) om uppskov med beskattningen vid andelsbyten gäller följande:

Avyttrar någon (säljaren) en aktie eller annan andel i ett företag (det överlåtna företaget) till ett annat företag (det köpande företaget) mot marknadsmässig ersättning i form av andelar i detta (de mottagna andelarna) och eventuellt ersättning i pengar som får motsvara högst tio procent av de mottagna andelarnas nominella värde (andelsbyte) och är villkoren i denna lag uppfyllda, medges säljaren efter yrkande uppskov med beskattningen vid tillämpning av kommunalskattelagen (1928:370) och lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt.